

Annettu Helsingissä 29. päivänä joulukuuta 1967

Laki

oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1§

Toisen työssä olevan henkilön, työntekijän, tekemästä Suomessa patentilla suojattavissa olevasta keksinnöstä on voimassa, mitä tässä laissa säädetään. Tätä lakia on vastaavasti sovellettava myös virkasuhteessa olevaan henkilöön.

Yliopiston, korkeakoulun tai vastaavanlaisen tieteellisen opetuslaitoksen opettajaa ja tutkijaa ei tässä ominaisuudessaan ole pidettävä laissa tarkoitettuna työntekijänä. Lakia on kuitenkin sovellettava sellaiseen sotilasopetuslaitoksen opettajaan, joka on puolustuslaitoksen viran tai toimen haltija.

Tämä laki ei koske asevelvollisuuslain nojalla puolustuslaitoksen palveluksessa olevaa henkilöä.

2§

Tämän lain säännöksiä on noudatettava, mikäli muuta ei ole sovittu tai voida katsoa ilmenevän työsuhteesta tahi muista seikoista. Kuitenkin on 7 §:n 1 momentin, 8 §:n 2 momentin ja 9 §:n vastainen sopimusehto mitätön.

3§

Työntekijällä on keksintöönsä sama oikeus kuin muulla keksijällä, jollei tässä tai muussa laissa olevista säännöksistä muuta johdu.

4§

Jos keksintö on syntynyt työntekijälle kuuluvien työtehtävien täyttämiseksi tapahtuvan toiminnan tuloksena tai olennaisesti käyttämällä hyväksi työnantajan liikkeessä tai laitoksessa saavutettuja kokemuksia, työnantajalla on oikeus, mikäli keksinnön hyväksikäyttö kuuluu hänen toiminta-alaansa, saada kokonaan tai osittain oikeus keksintöön. Jos keksintö on syntynyt työntekijälle työssä annetun tarkemmin määrätyn tehtävän tuloksena, työnantajalla on sanotunlainen oikeus, vaikkei keksinnön hyväksikäyttö kuulu työnantajan toiminta-alan.

Jos kysymyksessä on keksintö, jonka hyväksikäyttö kuuluu työnantajan toimintaalaan, mutta joka on syntynyt muussa yhteydessä työsuhteeseen kuin mitä 1 momentissa, tarkoitetaan, työnantaja on oikeutettu saamaan käyttöoikeuden keksintöön.

Mikäli työnantaja haluaa saada 2 momentissa tarkoitettuun keksintöön laajemman oikeuden kuin siinä säädetään tai oikeuden keksintöön, joka on syntynyt yhteydettä työ— suhteeseen, mutta jonka hyväksikäyttö kuitenkin kuuluu työnantajan toiminta-alaan, työnantajalla on etuoikeus työntekijän kanssa siitä sopimalla saada sanottu oikeus.

5§

Jos työntekijä tekee 4 §:ssä tarkoitettua keksinnön, hänen tulee tästä viipymättä kirjallisesti ilmoittaa työnantajalle ja samalla antaa sen sisällöstä sellainen tieto, että työnantaja sen

perusteella voi ymmärtää keksinnön, sekä myös ilmoitus siitä, millaisessa yhteydessä työsuhteeseen hän katsoo keksinnön syntyneen.

6§

Työnantajan, joka haluaa saada itselleen 4 §:n 1 momentin tai 2 momentin mukaan hänelle kuuluvan oikeuden keksintöön, tulee viimeistään neljän kuukauden kuluessa siitä, kun työnantaja sai 5 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen, kirjallisesti ilmoittaa työntekijälle, että hän ottaa itselleen tietyn oikeuden keksintöön. Mainitun ajan kuluessa tulee työnantajan myös käyttää hänelle 4 §:n 3 momentin mukaan kuuluvaa etuoikeutta.

Ennen kuin neljä kuukautta on kulunut 5 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen vastaanottamisesta, työntekijä ei saa ilman työnantajan kirjallista suostumusta määrätä 4 §:ssä tarkoitetusta keksinnöstä tai ilmaista mitään sitä koskevaa siten, että siitä voi olla seurauksena keksinnön julkiseksi tuleminen tai hyväksikäyttö toisen lukuun. Työntekijällä on kuitenkin oikeus, tehtyään 5 §:n mukaisen ilmoituksen, hakea keksinnölleen patenttia Suomessa, mutta on hänen tällöin viikon kuluessa hakemuksen antamisesta patenttiviranomaiselle kirjallisesti ilmoitettava siitä työnantajalle.

7§

Milloin työnantaja 4 §:n mukaan tai muulla perusteella saa oikeuden työntekijän tekemään keksintöön, työntekijällä on, vaikka ennen keksinnön syntymistä olisi toisin sovittu, oikeus saada siitä työnantajalta kohtuullinen korvaus.

Korvausta määrättäessä on erityisesti otettava huomioon keksinnön arvo ja työnantajan saaman oikeuden laajuus samoin kuin työsopimuksen ehdot sekä työsuhteeseen liittyvien muiden seikkojen merkitys keksinnön syntymiselle.

Jollei korvauskannetta ole pantu vireille viiden vuoden kuluessa siitä, kun työnantaja on ilmoittanut ottavansa oikeuden keksintöön, kanneoikeus on menetetty. Milloin keksintöön on haettu patenttia, kane voidaan kuitenkin aina panna vireille vuoden kuluessa patentin myöntämisestä.

8§

Milloin patenttia on haettu kuuden kuukauden kuluessa työsuhteen päättymisestä sellaiseen keksintöön, johon olisi sovellettava 4 §:n säännöksiä, mikäli keksintö olisi tehty työsuhteen kestäessä, keksintöä on pidettävä sen aikana tehtynä, jollei keksijä esitä todennäköisiä syitä sen syntymisestä työsuhteen päättymisen jälkeen.

Työnantajan ja työntekijän välinen sopimus, joka rajoittaa viimeksi mainitun oikeutta määrätä keksinnöstä, joka tehdään enemmän kuin vuosi työsuhteen päättymisen jälkeen, on mitätön.

9§

Sen estämättä, mitä tuomiolla tai sopimuksella on määrätty 7 §:ssä tarkoitetusta korvauksesta, oikeus voi määrätä siitä toisin, mikäli olennaisesti muuttuneet olosuhteet antavat siihen aiheita. Työntekijää ei kuitenkaan voida velvoittaa palauttamaan jo suoritettua korvausta.

Jos työntekijän tekemään keksintöön perustuvasta oikeudesta tehdyn sopimuksen ehdon soveltaminen ilmeisesti on hyvän tavan vastaista tai muutoin kohtuutonta, voidaan myös sellaista ehtoa sovitella tai jättää se huomioon ottamatta.

10§

Joka tämän lain säännösten nojalla saa tiedon keksinnöstä, ei saa käyttää tätä tietoaan hyväksi eikä ilman laillista syytä ilmaista mitään sitä koskevaa.

11§

Lausunnon antamista varten tämän lain soveltamista koskevissa asioissa on keksintölautakunta, jossa on puheenjohtaja ja kuusi jäsentä.

Lausunnon voivat pyytää työnantaja ja työntekijä sekä tuomioistuin, milloin riita keksinnöstä on saatettu sen ratkaistavaksi. Sama oikeus on myös patentti- ja rekisterihallituksella, mikäli keksintöä koskeva patenttihakemus on sen käsiteltävänä.

Puheenjohtajan ja kaksi jäsentä nimittää valtioneuvosto määräajaksi henkilöistä, joiden ei voida katsoa edustavan työnantajain eikä työntekijäin etuja. Puheenjohtajan ja toisen näistä jäsenistä, joka samalla toimii varapuheenjohtajana, tulee olla tuomarin virkaan vaadittavan tutkinnon suorittaneita ja tuomarin toimiin perehtyneitä. Toisen jäsenen tulee olla teknillisen koulutuksen saanut ja perehtynyt patenttialan asioihin.

Muut jäsenet, joiden tulee olla työoloihin perehtyneitä ja joista kaksi edustaa työnantajapuolta ja kaksi työntekijäpuolta, nimittää valtioneuvosto kahdeksi vuodeksi kerrallaan asianomaisten järjestöjen ehdotuksesta.

Kullekin lautakunnan jäsenelle valtioneuvosto nimittää yhden varajäsenen, joka täyttää jäsenestä säädetty edellytykset.

Lautakunnan toiminnasta aiheutuvat kustannukset suoritetaan yleisistä varoista. Tarkemmat määräykset lautakunnasta ja sen toiminnasta antaa valtioneuvosto.

12§

Työnantajalle tai työntekijälle tämän lain mukaan kuuluvia oikeuksia koskevat riitaasiat käsitellään Helsingin raastuvanoikeudessa. Tällöin on soveltavin osin noudatettava, mitä oikeudenkäynnistä patenttiasioissa on säädetty.

13§

Tarkempia määräyksiä tämän lain soveltamisesta annetaan asetuksella.

14§

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1968.

Tätä lakia ei sovelleta ennen 1. 1. 1968 tehtyihin keksintöihin.

Helsingissä 29. päivänä joulukuuta 1967

Tasavallan Presidentti

Urho Kekkonen

Kauppa- ja teollisuusministeri

Olavi Salonen